

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

*КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА*

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ**
для студентів денної форми навчання
Гуманітарного інституту

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні вченої ради
Гуманітарного інституту

Протокол № 4 від “24”ХІІ. 2013 р.

Київ - 2013

УДК 658.114.1.

Методичні вказівки до підготовки та захисту бакалаврських робіт (для студентів денної форми навчання Гуманітарного інституту) / Уклад.: Ю.В.Вишницька, О.Л.Доценко, О.В.Єременко, В.І.Мельник, О.В.Шапочкіна. – Київ, КУ імені Бориса Грінченка. – 2013. – 24 стор.

Наведено матеріали, щодо підготовки та захисту бакалаврських робіт для студентів, які навчаються за спеціальностями Гуманітарного інституту. Зібрані основні правила, вимоги та рекомендації до підготовки бакалаврської роботи, порядку оформлення, про захист і наукове керівництво роботою. У додатках наводяться зразки оформлення структурних частин бакалаврської роботи.

Рецензенти

О.В.Леонтєва	завідувач НМЦ стандартизації та якості освіти
Київського університету імені
Бориса Грінченка
О.Д.Харлан	доктор філологічних наук, професор,
директор Інституту філології та соціальних
комунікацій БДПУ

Пояснювальна записка

Підготовка у вищій школі повинна дати ґрунтовні знання, закласти основи самовдосконалення майбутнього фахівця. Специфіка навчання вимагає продуманої організації самостійної роботи, яка б забезпечувала успішне оволодіння не тільки теоретичним матеріалом, але й навичками дослідницької роботи, творчої діяльності. Тому особливого значення набуває такий аспект навчальної роботи студентів, як виконання бакалаврських робіт.

Основним завданням, що ставиться під час виконання бакалаврських робіт, є розвиток умінь і навичок наукової дослідницької роботи. Самостійна робота студентів проводиться на основі використання та узагальнення теоретичних знань, отриманих під час навчання. Бакалаврська робота має показати загальний обсяг знань студента із загальнонаукових та спеціальних дисциплін, вміння застосовувати ці знання, а також свій практичний досвід у вирішенні поставлених задач, захист бакалаврської роботи дозволяє визначити рівень підготовленості студента до самостійної праці за обраним напрямком. Під час виконання бакалаврської роботи студент вчиться суворо дотримуватися логічної послідовності викладу матеріалу, практично використовувати набуті знання, аналізувати теоретичні положення, обґрунтовувати висновки та рекомендації.

Методичні вказівки не тільки сприяють організації самостійної роботи під час виконання бакалаврської роботи, але й допомагають правильно оформити роботу у відповідності до чинних стандартів та підвищити її якість, дотримуючись вимог до уніфікації та стандартизації.

1. Загальні положення

Бакалаврська робота – кваліфікаційна робота, яка визначається науковою новизною і має практичне значення. Тема бакалаврської роботи має бути актуальною й відповідати сучасним вимогам до вивчення тієї чи іншої проблеми, а також відкривати для студента можливості самостійного наукового пошуку.

Бакалаврська робота виконується під керівництвом кваліфікованого викладача (доктора, кандидата наук, як виняток – старшого викладача), який консультує студента, допомагає скласти план роботи, орієнтує студента в наукових концепціях, напрямках та методиці дослідження. **Бакалаврські роботи виконуються в межах наукової кафедральної теми.**

Кваліфікаційна робота вважається актуальною за таких умов:

- запропонована тема роботи недостатньо досліджена;
- за темою роботи існують дискусійні публікації науковців.

2. Тематика кваліфікаційних робіт

Тематика кваліфікаційних (бакалаврських) робіт розробляється щорічно кафедрами та уточнюється в процесі індивідуальної роботи зі студентами. Вибираючи тему, студент керується певними науковими інтересами чи

опирається на набутий практичний досвід. Найбільш підготовленим студентам кафедра може запропонувати розробку проблемної теми.

Вибір конкретної теми бакалаврської роботи визначається її актуальністю, новизною і практичним значенням. При цьому враховується наявність власних науково-методичних і методичних наробок, за необхідності – можливість опрацювання експериментального матеріалу, перспективу професійної орієнтації. Тематика кваліфікаційних робіт повинна бути безпосередньо пов'язана з вирішенням типових завдань професійної діяльності, що визначені в ОКХ.

Тема дослідження має бути достатньо інформативною. Ще при її визначенні студентові необхідно врахувати, що в ній має бути відображений об'єкт і предмет дослідження.

Студент має право запропонувати на розгляд кафедри власну тему. Теми кваліфікаційних робіт затверджуються рішенням вченої ради інституту.

3. Структура кваліфікаційних робіт

Бакалаврська робота повинна містити:

- обґрунтування актуальності обраної теми;
- чітко визначені предмет і об'єкт дослідження;
- мету та завдання дослідження;
- короткий науково-аналітичний огляд джерел про виникнення і сучасний стан досліджуваної проблеми;
- критичний аналіз монографічних і періодичних наукових видань із теми дослідження;
- якщо необхідно, ключову інформацію в зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);
- самостійні дослідження, виконані із залученням сучасних інформаційних технологій, висновки.

Бакалаврські роботи виконуються на завершальному етапі навчання і захищаються в державній екзаменаційній комісії, яка присвоює випускнику відповідну кваліфікацію.

Бакалаврські роботи передбачають:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з фаху та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, правових, виробничих та інших завдань;
- вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження;
- розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її оброблення із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем;
- розвиток умінь та навичок у проведенні самостійних аналітичних робіт, а також оволодіння методами їх виконання;
- визначення підготовленості студента для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свою роботу перед Державною екзаменаційною комісією.

4. Рекомендації до змісту структурних елементів бакалаврської роботи

Загальними вимогами до викладу матеріалу бакалаврської роботи є чіткість побудови, логічна послідовність, переконлива аргументація, точність у визначеннях, конкретність у викладенні результатів роботи, обґрунтування висновків та рекомендацій.

Бакалаврську роботу необхідно надрукувати за допомогою комп'ютера та переплести у жорстку палітурку. Матеріал бакалаврської роботи слід подати у такій послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- розділи (основна частина);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою бакалаврської роботи є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок і на якій номер сторінки не ставиться. Нумерація наступної сторінки проставляється у правому верхньому куті.

Обсяг кваліфікаційних (бакалаврських) робіт для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» становить 40 сторінок.

На попередньому захисті кафедра може вимагати від студента доопрацювання бакалаврської роботи та визначення відповідних завдань. Рішення про допуск бакалаврської роботи до захисту в ДЕК після доопрацювання приймають спільно науковий керівник та завідувач кафедри.

Титульний аркуш містить найменування вищого навчального закладу, де виконана робота; прізвище, ім'я, по батькові студента; назву бакалаврської роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові (ініціали) наукового керівника; місто і рік (див. Додаток А)

Зміст або план подають на початку бакалаврської роботи. Він містить назви розділів, підрозділів із зазначенням початкових сторінок. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, пов'язаними з назвою роботи (див. Додаток Б). Зміст бакалаврської роботи визначає її тема. Відповідно до передбачуваної теми студент самостійно або за рекомендацією керівника добирає літературні джерела (книги, брошури, статті, Інтернет-ресурси тощо) і відповідні нормативні документи, складає проект змісту, який обговорює з керівником.

Вступ. У вступі подається наукове обґрунтування актуальності теми дослідження, у стислій формі визначається сутність дослідження. Вступ повинен бути компактним, розкривати сутність роботи. Орієнтований обсяг вступу 3 – 4 сторінки формату А4.

Актуальність роботи має відповідати як сучасним потребам фахової галузі науки, так і перспективам її розвитку, практичним завданням.

Об'єкт і предмет дослідження – це поняття, які існують в єдності і водночас повинні чітко розрізнятися. Об'єкт – загальна сфера наукового пошуку, предмет – конкретний ракурс дослідження об'єкта.

Мета роботи визначається чітко, передбачає з'ясування певного результату і те, яким його бажає отримати дослідник.

Завдання дослідження мають бути розв'язані для досягнення поставленої мети. Вони повинні вказувати, що конкретно планується зробити: "дослідити", "показати", "простежити", "виявити", "окреслити", "виокремити", "визначити", "обґрунтувати" тощо.

Методи дослідження слід добирати й виробляти адекватно предмету, меті та завданням дослідження, оскільки саме методи допомагають їх вирішити.

Практичне значення одержаних результатів. Якщо робота має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. У роботі, яка має прикладне значення, треба подати відомості про практичне застосування одержаних результатів.

Апробація результатів дослідження показує, на яких конференціях оприлюднені результати дослідження, які є публікації, доповіді на різного рівня конференціях, кафедри, факультеті.

Кожний розділ бакалаврської роботи може поділятися на підрозділи. Кожен підрозділ повинен містити закінчену інформацію. Кожен розділ починається з нової сторінки.

Висновки є завершальною частиною бакалаврської роботи. Вони повинні бути логічними, подаватися у вигляді окремих лаконічних положень. Необхідна узгодженість висновків з завданнями дослідження. Перш ніж переходити до написання висновків, доцільно ще раз перечитати завдання, які ставились дослідником на початку роботи, а потім згідно із ними послідовно розкривати досягнуті результати. До кожного завдання дослідження має бути 1-2 висновки, а в разі наявності важливого матеріалу – декілька.

Література включає складений за чинними правилами перелік використаних літературних джерел. Для бакалаврської роботи достатнім вважається список літератури, що нараховує на менше 50 джерел. Розміщуючи матеріали бібліографічного опису літератури, слід пам'ятати, що всі джерела розташовуються в алфавітному порядку або в порядку, за яким вони згадуються в тексті. Порядковий номер описів у переліку посилок є посиланнями у тексті (номерні посилання) (див. Додаток В).

Перелік умовних позначень може бути поданий в роботі як окремий список, якщо в бакалаврській роботі вжита специфічна термінологія, використані маловідомі скорочення, символи тощо. Перелік друкується двома колонками: зліва наводять скорочення, справа – їх розшифрування.

Додатки. Додатки не є обов'язковим елементом дослідження і не входять до його основного змісту. Додатки роблять тоді, коли теоретичний або емпіричний матеріал надто великий. У разі потреби до додатків включають допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути віднесені до основної частини.

Додатки позначаються великими літерами у верхньому правому полі аркуша. Порядок літер – алфавітний, крім Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

5. Правила оформлення бакалаврської роботи

Бакалаврська (бакалаврська) робота має бути виконана і оформлена з додержанням усіх технічних вимог до наукових робіт. Безумовно, робота має бути грамотно викладена – стилістично та орфографічно, чітко, зрозуміло, з правильно побудованими реченнями, без зайвого нагромодження складних синтаксичних структур. Граматичні помилки та друкарські огріхи не допустимі.

Текст роботи має бути надрукований на комп'ютері через півтора інтервала на одному боці стандартного аркушу (А-4) білого паперу або набраний на комп'ютері шрифтом Times New Roman кеглем 14, через 1,5 інтервали. Сторінки роботи повинні мати поля: ліве – 30 мм, зверху – 20 мм, праве – 10 мм, знизу – 25 мм. Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам.

Таблиці, малюнки, схеми, графіки, креслення, фотографії та інші ілюстративні матеріали як у тексті роботи, так і в додатках повинні виконуватися на стандартних аркушах формату А-3 або наклеюватися на стандартні білі аркуші.

Структурні елементи “Зміст”, “Вступ”, “Висновки”, “Список використаних літературних джерел”, “Перелік умовних позначень”, “Додатки” не нумерують і починають друкувати з нової сторінки.

Заголовки. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки структурних елементів роботи і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Підписувати заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Розділи, підрозділи, пункти і підпункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладання суті роботи і позначатися цифрами без крапки, наприклад 1, 2, 3 і т. д. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Не допускається розміщувати назву підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної

нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Контроль підготовки бакалаврської роботи

Контроль за дотриманням плану підготовки бакалаврської роботи здійснює науковий керівник, який:

- проводить консультування з питань вибору теми роботи, розробки її плану, добору спеціальної літератури;
- контролює дотримання регламенту підготовки окремих розділів та бакалаврської роботи в цілому;
- готує відгук про роботу.

Студент звітує на засіданнях кафедри про хід виконання бакалаврської роботи. У разі невиконання графіка роботи над бакалаврською роботою (див. Додаток Ж) або за низької якості її виконання кафедра не затверджує звіти студента відрахування студента (документ).

Підготовка відгуку, рецензії і допуск до захисту бакалаврської роботи

Завершену бакалаврську роботу студент подає науковому керівникові для перевірки і підготовки відгуку на неї. У відгуку на бакалаврську роботу науковий керівник вказує на відповідність роботи темі й завданню, творчий внесок – оригінальні елементи дослідження, вміння студента окреслювати найбільш суттєві питання в проаналізованих літературних джерелах, виявляти власне ставлення до позиції і наукового доробку авторів чи лише компіляцію літературних даних; вміння вести науковий пошук, користуючись об'єктивними методами дослідження, кількісно та якісно обробляти дані; знаходити і продукувати нові знання у галузі дослідження, подавати їх в узагальненнях, висновках та практичних рекомендаціях; якість оформлення, технічну грамотність роботи. Якщо бакалаврська робота готова до захисту перед Державною екзаменаційною комісією, відповідна рекомендація дається керівником у кінці відгуку (див. Додаток З).

Завершена бакалаврська робота, підписана автором, разом з письмовим відгуком керівника розглядається на засіданні кафедри, і вирішується питання про допуск до захисту не пізніше ніж за 1 місяць до захисту.

У разі невідповідності бакалаврської роботи наведеним вище вимогам кафедра може не допустити студента до захисту бакалаврської роботи. Допущену до захисту бакалаврську роботу подають на рецензування (див. Додаток К). Рецензентами можуть бути спеціалісти підприємств і установ – фахівці з напрямку, що досліджується у бакалаврській роботі. Позитивні рецензії викладача, практичного працівника та рекомендація наукового керівника є підставою для рішення кафедри про прийняття роботи до захисту перед Державною екзаменаційною комісією.

6. Організація захисту бакалаврських робіт

Для розгляду і захисту кваліфікаційної роботи в ДЕК подаються документи:

- відомість складання державних екзаменів, екзаменів і заліків з

теоретичних дисциплін, курсових проектів та робіт, практик;

- залікова книжка;
- кваліфікаційна (бакалаврська) робота;
- відзив керівника про кваліфікаційну роботу;
- рецензія фахівця відповідної кваліфікації.

До ДЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну цінність кваліфікаційної роботи – друковані статті за темою роботи, документи, які підтверджують практичне застосування результатів, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ДЕК за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови.

Бакалаврські роботи захищаються перед Державною екзаменаційною комісією. Студент готує до захисту доповідь та ілюстративний матеріал у вигляді презентації. Необхідну кількість та зміст ілюстрацій доповідач визначає самостійно, але погоджує з керівником. Захист бакалаврської роботи розпочинається з доповіді, в якій студент повинен викласти:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;
- результати та їх обґрунтування.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним, з використанням ілюстративного матеріалу. Члени ДЕК, присутні на захисті, можуть ставити доповідачу питання з метою визначення рівня його професійної підготовки. Після відповіді на питання слово надається рецензенту або зачитується рецензія. На зауваження рецензента студент повинен дати аргументовану відповідь. Після цього слово надається науковому керівникові для характеристики і оцінки роботи. У разі його відсутності з поважної причини відгук повинен бути оприлюднений одним з членів ДЕК.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕК. Загальний захист бакалаврської роботи не повинен перевищувати 30 хвилин. Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ДЕК виноситься її рішення. У разі незгоди членів ДЕК **думка голови є вирішальною**. Рішення комісії щодо захисту бакалаврських робіт оголошується її головою в день захисту. Випускники, які отримали під час захисту незадовільні оцінки, отримують академічні довідки про навчання. Для повторного захисту бакалаврська робота може бути прийнята через рік. Бакалаврська робота зберігається у бібліотеці Університету протягом 5 років.

Процедура захисту передбачає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- відповіді студента на запитання членів ДЕК та осіб, присутніх на захисті;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензентів;
- заключне слово студента;

- оголошення рішення комісії про оцінку роботи.

При оцінюванні бакалаврської роботи слід зважати на те, що студент повинен уміти: формулювати мету і завдання дослідження; скласти план дослідження; вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій; використовувати сучасні методи наукового дослідження; обробляти отримані дані, аналізувати і синтезувати їх на базі відомих літературних джерел; оформлювати результати досліджень у вигляді звітів, рефератів, статей відповідно до сучасних вимог.

Рішення про оцінювання підготовки та захисту бакалаврської роботи приймається на закритому засіданні ДЕК і оголошується головою ДЕК на відкритому засіданні в день захисту. Оголошена оцінка є остаточною та апеляції не підлягає.

У випадках, коли захист бакалаврської роботи визнається незадовільним, державна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Студент, який не захистив бакалаврську роботу, допускається до повторного захисту бакалаврської роботи протягом трьох років після закінчення вищого навчального закладу.

Звіти голів ДЕК обговорюються на засіданні рад факультетів, методичних комісій з напрямів підготовки.

Результати державної атестації обговорюються на вченій раді вищого навчального закладу.

7. Критерії оцінювання якості підготовки

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента.

Під час оцінювання бакалаврської роботи слід урахувувати:

- об'єктивне висвітлення стану питання з творчим використанням сучасних джерел інформації;
- практичне значення результатів;
- обґрунтування рішень і пропозицій відповідними розрахунками;
- наявність посилань на джерела інформації;
- відсутність дублювання, стереотипних рішень, що не впливають на суть і висвітлення отриманих результатів;
- загальна та професійна грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу матеріалу;
- якість оформлення;
- самостійність виконання.

Оцінювання бакалаврської роботи здійснюється за такими критеріями:

- відповідність змісту роботи обраній темі, її актуальність (10 б.);
- логічність та чіткість структури роботи (10 б.);

- ґрунтовність, повнота і науково-критичний аналіз літератури з проблеми дослідження (10 б.);
- успішність виконання завдань бакалаврської роботи (10 б.);
- новизна, теоретичне і практичне значення (10 б.);
- літературне, технічне й естетичне оформлення роботи (10 б.);
- публічний захист бакалаврської роботи (аргументованість, вільне володіння матеріалом, культура мовлення) (40 б.).

За отриману кількість балів виставляються відповідні оцінки:

За шкалою ESTS	За національною шкалою	За шкалою університету (бали)
A	відмінно	90-100
B	добре	82-89
C	добре	75-81
D	задовільно	69-74
E	задовільно	60-68
FX	незадовільно з правом повторного складання	35-59
F	незадовільно без права повторного складання	1-34

Зразок оформлення титульної сторінки

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра _____

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА НА ТЕМУ

“

”

Студента _____ курсу _____ групи

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Науковий керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

(прізвище та ініціали)

Київ – рік

Зразок оформлення змісту бакалаврської роботи на тему
«Тестовий контроль лексичних навичок говоріння»

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В СТАРШИХ КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

- 1.1. Дидактико-психологічні передумови організації тестового контролю
- 1.2. Базові вміння говоріння англійською мовою на старшому етапі як об'єкти контролю
- 1.3. Лінгвістичний аспект проблеми тестового контролю

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В СТАРШИХ КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

- 2.1. Комплекс тестових завдань для контролю лексичних навичок говоріння на старшому етапі навчання англійської мови
- 2.2. Методичні рекомендації щодо організації тестового контролю лексичних навичок говоріння в старших класах середньої школи

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

**Приклади оформлення бібліографічного опису у списку
використаних джерел**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер.з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-Vст.; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І.Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005.- 397, [1] с. —(Бібліотека наукового щорічника «Україна дипломатична» ; вип. 1).</p> <p>2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.</p>
Три автори	Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л. Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	Методика Нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвицький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.] — К. : НДІ «Укראгропромпродуктивність», 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [Власов П.К., Липницький А.В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. - [3-е изд.] — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.- метод. посіб. Для працівників соц. Служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.] . — К. : Укр. Ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія «Формування здорового способу життя молоді» : у 14 кн., кн. 13).</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. Тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119с. — (Грані світу).</p> <p>2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці: Рута, 2007. — 310 с.</p>
Багатотомний документ	1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007 — (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с.

	2. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с.
Препринти	1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем злектронов / Шиляев Б. А., Воєводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4). 2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	1. Социологическое исследование малых групп населения В. И. Иванов [и др.]; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. - М., 2002. -110 с. - Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский В. А. Управление маркетинговими исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. - М., 2002. - 210 с. - Деп. В ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. —175, [1]с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії: словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.
Атласи	1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й.

	Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107- 9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, (DT) : ДСТУ EN 61010-2- 020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственнїе стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006 — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. —2007. — 264 с. Т.6. - 2007. - 277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.- упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с.</p> <p>3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003] — 11 с.</p> <p>4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. —Донецк: Лебедь, 2005. —228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів: Укр. технології 2007.—74 с.</p> <p>2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997 — 2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ. 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.- мат, наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. - 276 с</p>

<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття нау., ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування" / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007.—20, [1] с. . Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології" / Нгуен Ші Данг. — К., 2007.—20 с.</p>
<p>Авторські свідоцтва</p>	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). -№3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.</p>
<p>Патенти</p>	<p>•1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК' Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. - № 2000131736/09; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. №23(II ч.).</p>
<p>Частина книги, періодичного, продовжуваного видання</p>	<p>1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С 15—18, 35—38.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. —2006. — № 6.— С. 14—17.</p> <p>3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — №1—С. 39—61.</p> <p>4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С 12—14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С 25—29.</p> <p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С 13—20.</p> <p>7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. —Дрогобич, 2007. — С 245—291.</p> <p>Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.</p> <p>9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України: (кінець ХІХ—початок ХХ ст/ Д. М.</p>

	Чорний — Х, 2007. — Розд. 3. — С 137—202.
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Мп / 700 МВ. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. — Систем, вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.</p> <p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Приклад побудови таблиць

Назва таблиці

Таблиця (номер)

Головка	Заголовки		Заголовки	
	Підзаголовки		Підзаголовки	
Боковик (заголовки рядків) ↓	Стовпчик ↓			
	Рядок →			

Зразок оформлення графіку відвідування студентами консультацій наукового керівника

ГРАФІК

_____ кафедри _____
(посада) (назва кафедри)

(прізвище, ініціали викладача, який проводить консультації)

Настановча консультація

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Тема роботи	Дата	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

1. Опрацювання теми, підбір відповідних літературних джерел, складання і оформлення бібліографії.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

2. Складання змісту бакалаврської роботи

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

3. Опрацювання першого розділу

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

4. Внесення уточнень до першого розділу.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

5. Опрацювання другого розділу

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

				керівника	

6. Внесення уточнень до другого розділу. Висновки до другого розділу.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

7. Підбір, оформлення додатків.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

8. Підготовка до рецензування.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

9. Внесення уточнень рецензента.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

10. Підготовка остаточного варіанту бакалаврської роботи.

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

11. Підготовка доповіді, презентації на захист

№ з/п	Прізвище, ім'я по-батькові студента	Дата консультації	Підпис студента	Підпис наукового керівника	Примітка

Додаток 3
Зразок оформлення відгуку наукового керівника на
бакалаврську роботу

Відгук наукового керівника
на бакалаврську роботу студента
(прізвище, ініціали) _____ групи _____ факультету
Тема _____ (назва) _____

У відзиві керівника слід зазначити:

- Актуальність теми.
- Відповідність змісту обраній темі.
- Рівень повноти розробки питань і окремих проблем.
- Рівень теоретичної та професійної підготовки студента, його здатність до самостійної роботи.
- Логічність, послідовність, аргументованість викладу матеріалу, вміння робити висновки.
- Характеристика студента під час роботи над курсовою роботою (дисциплінованість, наполегливість, підготовленість, своєчасність виконання завдання тощо).
- Важливість запропонованих студентом рекомендацій для їх провадження в практику.
- Відповідність дослідження вимогам, що ставляться до виконання наукових робіт студентами.
- Оцінка роботи стосовно можливості рекомендувати рецензовану роботу до захисту (допущена/ не допущена).

Дата і підпис керівника роботи із зазначенням посади, наукового ступеня та вченого звання.

Науковий керівник
(науковий ступінь,
вчене звання) _____

»____» _____ 200_р._

(підпис) (прізвище та
ініціали)

Додаток К
Зразок оформлення рецензії на бакалаврську роботу

Рецензія

На бакалаврську роботу студента _____ групи _____ факультету

(прізвище та ініціали)

Тема _____ (назва)

У рецензії зазначається:

- Актуальність теми.
- Практична цінність питань, які розроблені в науковій роботі.
- Коротка характеристика роботи за розділами.
- Позитивні моменти і недоліки курсової роботи.
- Новизна й оригінальність ідей, покладених в основу роботи.
- Методика вивчення і обробка матеріалів дослідження.
- Наявність в роботі певних рекомендацій та їх обґрунтування.
- Якість оформлення курсової роботи.
- Недоліки роботи.
- Оцінка роботи: «Робота заслуговує на оцінку «_____»».

Оцінку вказують прописом: *незадовільно / задовільно / добре / відмінно*.

Дата і підпис рецензента із зазначенням посади, наукового ступеня та вченого звання.

Рецензент

(науковий ступінь,

вчене звання)

„_____” _____ 200_р._

(підпис)

(прізвище та ініціали)